

УДК 371.043

UDC 371.043

DOI: [10.31475/ped.dys.2022.33.09](https://doi.org/10.31475/ped.dys.2022.33.09)

ОЛЕНА СТЕПАНИШЕНА,

викладач

(Україна, Бар, Комунальний заклад вищої освіти

«Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського»,

майдан Грушевського, 1)

OLENA STEPANYSHENA,

Lecturer

(Ukraine, Bar, Municipal Institution of Higher Education

«Bar Humanitarian and Pedagogical College named after Mykhailo Hrushevsky»,

Hrushevskkoho Square, 1)

ORCID: [0000-0001-9002-1435](https://orcid.org/0000-0001-9002-1435)

**Викладання іноземної мови в умовах змішаного навчання у закладах вищої освіти
засобами мультимедійних технологій**

**Teaching a Foreign Language in Conditions of Mixed Learning in Higher Educational
Institutions by Means of Multimedia Technologies**

У статті досліджується використання мультимедійних технологій в умовах змішаного навчання під час викладання іноземної мови у вищій школі. Перехід на дистанційне навчання, зумовлений пандемією та воєнним часом, став неочікуваним та доволі серйозним випробуванням для всіх учасників освітнього процесу. Питання розвитку дистанційної освіти набуло неабиякої актуальності. І хоча дистанційне навчання не є заміною очного та ніколи не планувалось на довгострокову перспективу, воно може стати ефективним інструментом не тільки під час карантину та воєнного часу. У таких умовах доводиться прийняти цей виклик та швидко адаптуватися до нових реалій.

У статті представлена стисла класифікація електронних застосунків та інтерактивних дидактичних посібників, які зручно демонструвати на екрані персонального комп'ютера, смартфона чи на мультимедійній дошці. Особлива увага зосереджена на використанні окремих із них під час дистанційного вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням.

Викладання іноземної мови з використанням мультимедійних технологій дає можливість перейти від пасивної подачі матеріалу до активного способу реалізації освітньої діяльності, у якому студент стає не тільки центральним об'єктом процесу, але й активним його учасником. Таким чином, активізується сам освітній процес за рахунок збільшення наочності пропонованого матеріалу, відбувається більш плідна інтерактивна взаємодія.

Ключові слова: мультимедійні технології, змішане навчання, електронні застосунки, іноземна мова за професійним спрямуванням, вища школа.

The article investigates the use of multimedia technologies in the context of blended learning during foreign language teaching in higher education. The transition to distance learning, due to the pandemic and wartime, was an unexpected and quite serious challenge for all participants in the educational process. The issue of distance education development has become very relevant. And although distance learning is not a substitute for full-time education and was never planned for the long term, it can be an effective tool not only during quarantine and wartime. In such circumstances, we have to accept this challenge and quickly adapt to new realities.

The article presents a concise classification of electronic applications and interactive teaching aids that are convenient to display on the screen of a personal computer, smartphone or multimedia board. Particular attention is paid to the use of some of them during distance learning of a foreign language in a professional field.

Teaching a foreign language with the use of multimedia technologies makes it possible to move from passive presentation of material to an active way of implementing educational activities, in which the student becomes not only the central object of the process, but also an active participant. Thus, the educational process itself is activated by increasing the visibility of the proposed material, there is a more fruitful interactive interaction.

Keywords: multimedia technologies, blended learning, electronic applications, foreign language in a professional direction, high school.

Вступ / Introduction. У сучасній системі освіти відбуваються стрімкі і великі зміни, які не обходять стороною і викладання іноземної мови. Впровадження в систему освіти мультимедійних засобів навчання охопили майже всі дисципліни. В сучасному світі Інтернет і комп'ютерні технології стали невід'ємною складовою не тільки повсякденного життя, а й освітнього процесу в цілому.

Перехід на дистанційне навчання, зумовлений пандемією та воєнним часом, став неочікуваним та доволі серйозним випробуванням для всіх учасників освітнього процесу – освітян, учителів, студентів, учнів та їхніх батьків. У таких умовах доводиться прийняти цей виклик та швидко адаптуватися до нових реалій.

Питання розвитку дистанційної освіти набуло неабиякої актуальності. І хоча дистанційне навчання не є заміною очного та ніколи не планувалось на довгострокову перспективу, воно може стати ефективним інструментом не тільки під час карантину та воєнного часу.

Запроваджені в освітньому процесі комп'ютерні технології стали невід'ємною й досить перспективною складовою сучасної системи дистанційної освіти, електронного навчання (e-learning), мобільного навчання (m-learning), які ефективно використовуються в сучасному освітньому просторі. У зв'язку з розвитком e-learning визначився новий напрям – змішане навчання (blended learning).

Проблема змішаного навчання привертає увагу багатьох науковців: А. Андреева, В. Бикова, Н. Корсунської, В. Солдаткіна, О. Тихомірова, Е. Тоффлера. Уперше цей термін було вжито американським Interactive Learning Center у 1999 році. Тлумачення дієслова «blend» у кожного із дослідників різне. Наприклад, Є. Смирнова-Трибульська називає таке навчання гібридним (Смирнова-Трибульська Є., 2007), Н. Рашевська – змішаним (Рашевська Н., 2012), а Б. Шуневич – комбінованим (Шуневич Б., 2013). Н. Болюбаш вважає терміни «змішане навчання», «комбіноване навчання», «гібридне навчання» синонімами та тлумачить їх зміст як «поєднання дистанційного та електронного мережевого навчання з традиційними формами навчання: очною та заочною» (Болюбаш Н., 2019).

Мета та завдання / Aim and Tasks. Провідною концептуальною ідеєю досягнення мети статті є використання мультимедійних технологій в умовах змішаного навчання під час викладання іноземної мови у вищій школі. Викладання іноземної мови у вищій школі з використанням мультимедійних технологій дає можливість перейти від пасивної подачі матеріалу до активного способу реалізації освітньої діяльності, за якого студент стає не тільки центральним об'єктом процесу, але й активним його учасником. Відбувається більш плідна інтерактивна взаємодія за рахунок збільшення наочності запропонованого матеріалу (Мацейко О., 2021).

Методи / Methods. Впровадження інтерактивних, інформативних методів навчання дає такі переваги: зручність, мобільність, актуальність, модульність, гнучкість, економічна ефективність та заощадження часу. Виконуючи положення Болонської декларації, в українських вишах відбувається переорієнтація навчальних планів з лекційно-інформативної на індивідуально-диференційовану форму навчання. Це, в свою чергу, підвищує відповідальність та мотивацію студентів до навчання, їхнє вміння займатися самостійно.

Під час викладання іноземної мови за професійним спрямуванням використовуються різноманітні активні форми й методи навчання, а саме: ділові ігри, метод проєктів, тренінги, метод case-study (кейс метод), WebQuest (вебквест), BlogQuest (блогквест), навчальні й контролюючі комп'ютерні програми, мозковий штурм (Brainstorm), круглий стіл (Roundtable), індивідуальні та групові консультації, олімпіади, тестування.

Для забезпечення повноцінного освітнього процесу на відстані, крім технічного інструментарію, викладачеві необхідно володіти низкою професійних та особистісних компетентностей, які дозволять зацікавити, організувати студентів на початковому етапі і втримати їхню увагу аж до завершального. Дистанційний формат передбачає наявність усіх притаманних очному навчанню атрибутів, таких, як групові дискусії, колективне обговорення пройденого матеріалу, живе спілкування тощо. Залучення інтернет-ресурсів дає можливість провести дистанційне навчання цікаво та якісно.

Результати / Results. Ефективно організоване змішане навчання має безліч переваг: дає можливість гнучкості для усіх учасників процесу; розвиває в студента проактивний підхід до навчання, де викладач більше не є джерелом інформації, а лише фасилітатором; підсилює цифрові навички студентів та спонукає їх бути самостійними здобувачами освіти; дає змогу зробити навчання більш індивідуальним.

Викладання іноземної мови з використанням мультимедійних технологій дає можливість перейти від пасивної подачі матеріалу до активного способу реалізації освітньої діяльності, у якому студент стає не тільки центральним об'єктом процесу, але й активним його учасником. Таким чином, активізується сам освітній процес за рахунок збільшення наочності запропонованого

матеріалу, відбувається більш плідна інтерактивна взаємодія.

Інтернет, комп'ютерні технології, електронні мобільні застосунки в сучасному світі стали невід'ємною складовою не тільки повсякденного життя, але й освітнього процесу в цілому. В умовах віддаленого навчання неможливо якісно подати матеріал та провести контроль знань студентів без використання електронних ресурсів. Електронні пристрої в процесі викладання іноземної мови у вищій школі можуть охоплювати електронні підручники, мобільні застосунки, самостійно підготовлений викладачем матеріал, презентацію інформації за допомогою програми Power Point, відеометод, електронну пошту, рольові ігри, електронні інтерактивні дошки. Сюди належить і робота з онлайн-дошками Google Jamboard, Padlet та ін. (Collis B., Moonen J., 2001) Електронні застосунки – це інтерактивні дидактичні посібники, які зручно демонструвати на екрані персонального комп'ютера, смартфона чи на мультимедійній дошці. Це серії дидактичних малюнків, тематичні добірки фотографій, мультимедійні розвивальні ігри.

Електронний застосунок ePanel – це унікальний застосунок видавництва «Пірсон» для вчителів англійської мови. Він надає можливість легко ознайомитися з новинками видавництва та працювати на занятті з цифровими версіями таких підручників, як Focus, Wider World, Go Getter, Fly High та ін. Електронні версії підручників (Grammarway, E. Moutsou Use of English B2 for all Exams, Oxford Exam Excellence, Get 200 та інші) дають можливість викладачеві знаходити індивідуальний підхід до студентів, підвищити мотивацію здобувачів освіти до вивчення іноземної мови, перетворити їх на активних суб'єктів навчання. Перевагами електронних підручників є: наочність подання матеріалу, можливість коригування підручника та адаптація його до рівня і вимог дисципліни, самоконтроль проходження матеріалу, зворотній зв'язок, простота в застосуванні.

Самостійно підібраний і поданий в електронному вигляді матеріал з іноземної мови є найбільш ефективним і доцільним, оскільки викладач готує і підбирає інформацію відповідно до вимог програми та професійно спрямованої спеціалізації. Презентація інформації за допомогою програми PowerPoint дозволяє охопити всі види мовленнєвої діяльності студентів (писання, читання, говоріння, аудіювання та переклад). Відеометод дає високоєфективну можливість подачі матеріалу, оскільки основною його перевагою є унаочнення інформації, більш доступної для сприйняття та засвоєння.

Електронна пошта є одним із допоміжних методів контролю і додатковим методом спілкування. Студенти мають можливість уточнити інформацію або вирішити питання, що виникли поза межами аудиторного часу, і більш якісно підготувати домашнє завдання та виконати всі вказівки викладача.

Електронні інтерактивні дошки є універсальним засобом навчання. Це ефективний спосіб упровадження електронного змісту навчального матеріалу та мультимедійних засобів у процес навчання. За допомогою електронних інтерактивних дошок досліджуваний матеріал подається в повному обсязі, чітко вимальовується на екрані інтерактивної дошки і націлює кожного студента до активної плідної діяльності. Google Jamboard – це віртуальна дошка, що дозволяє в реальному часі одночасно працювати над ідеями разом зі студентами.

Padlet (<http://ru.padlet.com/>) – мультимедійний ресурс для створення, спільного редагування та зберігання інформації. Це віртуальна стіна, на яку можна прикріплювати фото, файли, посилання на інтернет-сторінки, замітки.

«Animoto» – ефективний варіант для творчих проєктів. Студенти можуть створювати свої відео на основі шаблону, вибрати тему, музику, зображення, відео і текст. Результатом можна поділитися з усією групою. У такий спосіб викладач може залучати студентів до виконання домашніх завдань.

Мобільні застосунки для вивчення іноземних мов стають доступними після завантаження їх на смартфони та персональні комп'ютери. Розрізняють мобільні застосунки для самостійного вивчення іноземних мов («Duolingo», «Memrise», «Busuu», «LinguaLeo», «Johnny Grammar's Word Challenge» та інші) та мобільні застосунки для групового вивчення мови. Викладачі можуть використовувати такі е-застосунки: «5555 tests», «English grammar full», які навчають і формують навички з граматики; «Learn and Play English» та інші, які поповнюють лексичний запас студентів. Застосування мобільних застосунків на занятті значно підвищує зацікавленість студентів до вивчення іноземної мови.

Особливо ефективними під час онлайн-навчання є такі мобільні застосунки, як: «Liveworksheets», «British Council», «Quizizz» та презентації «Sway». Застосунок «Liveworksheets» дозволяє педагогам будь-яких напрямів «оживити» ті матеріали, які раніше існували в друкованому вигляді. Робота з цим застосунком дає можливість студентам слухати аудіозаписи, читати тексти, переглядати відео та відразу ж виконувати в режимі онлайн завдання до них. Викладачеві полегшено роботу з добором матеріалу професійного спрямування, проведенням

тестування та оцінювання студентів.

«British Council» («Британська Рада») пропонує цілу низку безкоштовних застосунків із вивчення англійської («British Council Reading», «British Council listening» та ін). Мову можна вивчати за допомогою ігор, подкастів, фільмів та вікторин. Ці застосунки допоможуть студентам покращити навички з англійської, а саме: граматики та словникового запасу, сприятимуть якісній підготовці до екзаменів.

Професійно сформовані soft skills протягом навчання у вищому закладі освіти допоможуть студентам критично мислити, бути творчими, ухвалювати рішення, оцінювати ситуацію, уміти працювати в команді, вести переговори і домовлятися, кваліфіковано і творчо виконувати поставлені завдання в подальшій професійній діяльності, стати конкурентоспроможними на сучасному ринку праці.

Інноваційні мультимедійні технології в процесі викладання іноземної мови у вищій школі доцільно застосовувати у випадках:

по-перше, під час подачі нового матеріалу. Мультимедійні технології дозволяють ілюструвати новий (як граматичний, так і лексичний) матеріал різноманітними наочними і більш пізнавальними засобами;

по-друге, при закріпленні пройденого матеріалу. Використання електронних дощок Google Jamboard, Padlet або презентації в PowerPoint дозволяє студентам бачити пройдений матеріал у цілісній структурній формі;

по-третє, електронні технології можна використовувати як засіб емоційного розвантаження. І, звичайно ж, електронні технології служать унікальною підмогою під час перевірки знань.

Висновки / Conclusions. Таким чином, інноваційні технологічні засоби викладання іноземної мови у вищій школі дають можливість удосконалити методи подачі граматичної та лексичної інформації, практики монологічного і діалогічного говоріння, навчання письма та відпрацювання вимови; постійно поповнювати словниковий запас студентів. Електронні технології допомагають викладачеві коригувати навчальний процес, враховуючи інтереси і можливості окремих студентів; сприяють у реалізації особистісно-орієнтованого підходу в навчанні, забезпечують індивідуалізацію і диференціацію навчання.

Використання інтерактивних технологій під час вивчення іноземної мови сприяє комунікативно-орієнтованій спрямованості освітнього процесу, що значно покращує якість подачі матеріалу та ефективність його засвоєння. Впровадження електронних технологій збагачує зміст навчання, підвищує мотивацію до вивчення іноземної мови з боку студентів і веде до більш тісної співпраці між викладачем і студентами.

Список використаних джерел та літератури:

- Болюбаш, Н. М.** (2019). Формування педагогічної компетентності магістрів ІТ-спеціальностей засобами освітніх інформаційних технологій. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 71 (3), 70–91. [in Ukrainian]
- Мацейко, О. В.** (2021). Теоретичні основи використання інформаційно-комунікаційних технологій у професійно-технічній освіті. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методи навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*, 32, 184–189. [in Ukrainian]
- Смирнова-Трибульська, Є. М.** (2007). *Дистанційне навчання з використанням Moodle*. Херсон. [in Ukrainian]
- Рашевська, Н. В.** (2012). Технології мобільного навчання. *Педагогіка вищої та середньої школи*, 35, 295–301. [in Ukrainian]
- Шуневич, Б. І.** (2013). Популяризація дистанційного навчання в освітніх закладах України. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*, 7, 299–303. [in Ukrainian]
- Collis, B., & Moonen, J.** (2001). *Flexible learning in a digital world: experiences and expectations*. London: Kogan Page Limited. [in English]
- McGee, P., & Reis, A.** (2012). Blended Course Design: A Synthesis of Best Practices. *Journal of Asynchronous Learning Networks*, 16 (4), 7–22. [in English]

References:

- Boliubash, N. M.** (2019). Formuvannya pedahohichnoi kompetentnosti mahistriv IT-spetsialnostei zasobamy osvitynykh informatsiynykh tekhnolohii [Formation of Pedagogical Competence of Masters of IT specialties by Means of Educational Information Technologies]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia – Information Technologies and Teaching Tools*, 71 (3), 70–91. [in Ukrainian]
- Matseiko, O. V.** (2021). Teoretychni osnovy vykorystannia informatsiino-komunikatsiynykh tekhnolohii u profesiino-tekhnichnii osviti [Theoretical Foundations of the Use of Information and Communication Technologies in Vocational Education]. *Suchasni informatsiini tekhnolohii ta innovatsiini metody navchannia v pidhotovtsi fakhivtsiv: metodolohiia, teoriia, dosvid, problem – Modern Information Technologies and Innovative Methods of Training of Specialists: Methodology, Theory, Experience, Problems*, 32, 184–189. [in Ukrainian]
- Smyrnova-Trybulska, Ye. M.** (2007). *Dystantsiine navchannia z vykorystanniam Moodle [Distance learning using Moodle]*. Kherson. [in Ukrainian]

Rashevskа, N. V. (2012). Tekhnolohii mobilnoho navchannia [Mobile Learning Technologies]. *Pedahohika vyshchoi ta serednoi shkoly – Higher and Secondary School Pedagogy*, 35, 295–301. [in Ukrainian]

Shunevych, B. I. (2013). Populiaryzatsiia dystantsiinoho navchannia v osvitynikh zakladakh Ukrainy [Popularization of Distance Learning in Educational Institutions of Ukraine]. *Visnyk Lvivskoho derzhavnoho universytetu bezpeky zhyttiediialnosti – Bulletin of the Lviv State University of Life Safety*, 7, 299–303. [in Ukrainian]

Collis, B., & Moonen, J. (2001). *Flexible learning in a digital world: experiences and expectations*. London: Kogan Page Limited. [in English]

McGee, P., & Reis, A. (2012). Blended Course Design: A Synthesis of Best Practices. *Journal of Asynchronous Learning Networks*, 16 (4), 7–22. [in English]

Дата надходження статті: «14» вересня 2022 р.

Стаття прийнята до друку: «04» листопада 2022 р.

Степанишена Олена – викладач кафедри соціально-економічних дисциплін Комунального закладу вищої освіти «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського»

Stepanyshena Olena – Lecturer of the Department of Socio-Economic Disciplines of Municipal Institution of Higher Education «Bar Humanitarian and Pedagogical College named after Mykhailo Hrushevskyi»

Цитуйте цю статтю як:

Степанишена, О. (2022). Викладання іноземної мови в умовах змішаного навчання у закладах вищої освіти засобами мультимедійних технологій. *Педагогічний дискурс*, 33, 71–75. [doi: 10.31475/ped.dys.2022.33.09](https://doi.org/10.31475/ped.dys.2022.33.09).

Cite this article as:

Stepanyshena, O. (2022). Teaching a Foreign Language in Conditions of Mixed Learning in Higher Educational Institutions by Means of Multimedia Technologies. *Pedagogical Discourse*, 33, 71–75. [doi: 10.31475/ped.dys.2022.33.09](https://doi.org/10.31475/ped.dys.2022.33.09).